No. 2199. **DE TIJD.** 1854.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

Deze COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is ƒ 5.00; voor de buitenleden ƒ 6.00; *franko* door het geheele Rijk. *Brieven, Gelden*, enz. FRANKO te adresseeren aan het Bureau dezer COURANT.

DONDERDAG, 20 JULIJ.

Advertentien van *Zes* regels en daar beneden worden tegen ƒ 1.00 geplaatst; meer dan *Zes* regels tegen 15 cents de regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 19 Julij.

Gisteren zijn de beraadslagingen over het Ontwerp-reglement op het beleid der regering van Nederl. Indië, voortgezet, door den heer van Hoëvell, die zijne rede aanving met aan den heer Stolte een woord toe te voegen. Deze toch had beweerd, dat hij, die niet in het binnenlandsch bestuur op Java geweest is, niet over 't reglement kan oordeelen. De heer van Hoëvell leidt daaruit teregt af, dat de heer Stolte daardoor genoegzaam alle leden, zich-zelven niet uitgezonderd, onbevoegd verklaart om de zaak te beoordeelen. Dan is alle diskussie nutteloos en schadelijk, en wij weten niet meer waarom de heer Stolte zoo uitvoerig gesproken heeft. De heer van Hoëvell merkt aan dat hij daarin een bewijs van zwakheid ziet. Buiten de Kamer tracht men de bestrijders verdacht te maken van gevaarlijke bedoelingen; in de Kamer ontzegt men hun de geschiktheid om een woord in 't midden te brengen. Met der daad, zulke taktiek van strijd voeren is al te gemakkelijk, en niet geheel zonder reden wil de spreker haar voor eene aardigheid en eene grap hebben aangemerkt, eene aardigheid en eene grap, die, naar onze bescheiden meening, wel een weinig te ver gaan.

Overgaande tot de behandeling van het ontwerp bespreekt de heer van Hoëvell:

1°. de wijze waarop tot dusverre de zaak in de Kamer is behandeld. Hij beklaagt het, onder anderen, dat de regering de zaak slechts *eenzijdig* heeft toegelicht, met mede te deelen wat voor haar stelsel pleit, achter te houden wat daartegen door den Raad van Indië is aangevoerd. De Kamer heeft met die achterhouding genoegen genomen, hetgeen zeker al zeer vreemd is. Teregt brengt de spreker in herinnering, dat het Engelsche parlement anders te werk gaat; zoo dikwerf in 1813, 1833 en 1853 het charter van de Oost Indische kompagnie is herzien, zoo dikwerf ook heeft het die herziening door eene *enquête* doen voorafgaan. Onze Kamer heeft liever gewild in een goed geloovig vertrouwen te berusten. Haar blijft dan ook niets overig dan aan te nemen wat haar is aangeboden.

2°. behandelt de heer van Hoëvell de beginselen, waarop het ontwerp gebouwd is. Hij stipt bij die gelegenheid vooraf aan, dat hij niet behoort tot dezulken, waarvan de heer Stolte gesproken heeft, die alles in Indië omver willen werpen, *table rase* en revolutie maken. Het verwijt moest in de Kamer niet gehoord worden; teregt komt de spreker daartegen op. Hij verlangt langzame verbetering. De vraag is slechts, of wat de bestrijders vragen thans reeds kan worden in toepassing gebragt. Het stelsel der Regering stelt de stoffelijke belangen van het moederland op den voorgrond. De bestrijders nu willen de zedelijke belangen der inboorlingen op den voorgrond plaatsen en meenen, dat daarbij onze stoffelijke belangen niet lijden zullen. Daarin zit het geheele probleem dat thans op te lossen valt. Wij bekennen in de eenvoudigheid onzes harten, dat wij daarin geene opinie durven uiten. Nogtans, wij veroorloven ons eene vraag. Zou in elk stelsel van regerings-reglement niet alles veel afhangen van de rigting, die aan 't bestuur van hooger hand wordt gegeven? En zou alzoo in 't stelsel, dat door de Regering wordt voorgedragen, niet veel kunnen worden gedaan wat den Javaan zedelijk en stoffelijk zou kunnen verbeteren? Nemen wij onze *Grondwet* tot voorbeeld. Hoe vele bepalingen daarin, werken niet verschillend naar gelang de hand die ze in werking brengt. Zulks moet veel meer het geval zijn met het Indiesch reglement, waar het opperbestuur niet door eene vrije diskussie van eene vrije vertegenwoordiging bemoeijelijkt wordt. Ongetwijfeld heeft de heer van Hoëvell regt den heeren Baud en Stolte toe te voegen, dat de 240 millioenen, door de Oost aan het moederland geschonken, niet antwoorden op, noch voldoende zijn tegen alle aangevoerde bezwaren. Maar van den anderen kant is de toestand van onze finantiën en de toestand van ons land, te midden der Europeesche verwikkelingen, van dien aard, dat wij de Oost-Indische baten onmogelijk kunnen missen. Ook daarop moet de aandacht gevestigd zijn, dat die som van inkomsten niet plotseling, al ware 't slechts voor eenige jaren, [illegible] ten wordt. Is men in het stelsel der bestrijders zeker, dat men aanvankelijk niet met teleurstellingen zal hebben te kampen? Naar het ons voorkomt, is dat bewijs verre van boven allen twijfel te zijn verheven, gegeven. In allen gevalle, welke behoedzaamheid men ook in acht behoort te nemen, zeker is het, dat meer dan tot nu toe gedaan is, moet worden verrigt tot stoffelijke en vooral zedelijke, dat is, Christelijke verbetering van de inboorlingen, en dat de Nederlander in onze koloniën zich ten minste even vrij moet kunnen vestigen als een Engelschman, zoo als de heer van Hoëvell zulks aantoont;

3°. heeft hij bezwaren tegen 't reglement, beoordeeld naar het eigen stelsel der Regering; 1°. meent hij dat sommige bepalingen strijden met bestaande traktaten b. v. met Bali gesloten. Men kan antwoorden, dat, daar, waar traktaten de uitvoering blijvend verhinderen, ook de toepassing der bepalingen moet achterblijven; 2°. vindt hij gemis van finantiëele voorschriften en regelen van finantiëel beheer; welke bedenking hij later ontwikkelen zal.

De heer Sloet tot Oldhuis, die onder de warme bestrijders behoort, is ontmoedigd, omdat zijne rede niets baten, de wet zeker aangenomen worden zal. De heer Stolte heeft reeds met de slimheid van een oudgast gezegd, dat hij onverschillig is of de wet al dan niet tot stand komt, omdat die dezelfde beginselen behelst van het bestaande reglement. Hij wil intusschen, al gevoelt hij, dat aan de koloniale oppozitie een gevoeligen slag wordt toegebragt, niet opkomen tegen de beschuldigingen, als of de koloniale oppozitie dwaas genoeg ware om westersch liberalismus in het Oosten toe te passen en andere ongerijmdheden meer. Hij doet evenwel opmerken, dat die oppozitie steun vindt bij uitstekende mannen als Du Bus, Merkus, de Wilde en anderen, en zelfs, wat dit reglement betreft, bij den Raad van Indië. Desniettegenstaande volhardt het gouvernement en wil niets toegeven. Hij spreekt derhalve slechts omdat niemand later zou kunnen zeggen, dat dit reglement zonder tegenspraak is aangenomen. Hij toont op het voetspoor van den vorigen spreker, maar meer in bijzonderheden aan, dat de heer Baud van de Oost slechts de schoone zijde heeft geschetst, en de schaduwzijde geheel heeft verzwegen, die al te gewigtig is, om over het hoofd te worden gezien. En hij eindigt zijne opsomming van schaduwen met de vraag: Mogen tegen de 240 millioen guldens niet in de schaal worden gelegd de 100,000 slagtoffers van de hongertyphus in vele distrikten? De vraag blijft evenwel of de 100,000 slagtoffers gevallen zijn door het stelsel? En niet zouden hebben kunnen vallen onder een ander stelsel? De spreker raadt als tegenhanger van het schoone taferel van den heer Baud te lezen het werk van Vitalis, die geen partijman is en het binnenland kent. Den heer Stolte merkt hij op, dat zijn betoog over de verscheidenheid en veranderlijkheid van inzigten van Oost-Indische ambtenaren slechts het bewijs heeft geleverd, dat men den heer Stolte geen vertrouwen mag schenken omtrent hetgeen hij thans zegt, dewijl hij welligt, na zoo dikwerf van meening veranderd te zijn, spoedig weer eene andere opinie kan opdoen. Spreker, al is hij nooit in de Oost geweest, meent daarover te kunnen oordeelen door de stelsels aan hunne rezultaten te toetsen. Dit is ook de eenige weg, dien de groote Mill gevolgd heeft, die nooit Hindostan gezien heeft, en wiens werken over het koloniaal stelsel door alle staatsmannen geraadpleegd worden. Spreker zal over dit reglement weinig zeggen. Hij is overtuigd dat Java, onder dit reglement, zal zijn eene kolonie van ambtenaren, die alleen te zorgen hebben voor de batige saldo's. Ongelukkig is het maar al te waar, dat de kolonie tot dus verre niet veel meer geweest is. Hij voorziet daarvan droevige gevolgen. Hij stelt zich daarom eene onzigtbare hand voor oogen, die op de wanden dezer zaal schrijft: gij zijt gewogen, maar te ligt bevonden, de koloniën zijn u ontvallen.

De heer Rochussen wenscht eenige punten uit de rede van den heer van Hoëvell te wederleggen, die punten slechts waarmede hij zich niet kan vereenigen. Hij zegt dat het oordeel van den raad van Indië niet is onthouden, dewijl een der leden die meening in eene brochure heeft openbaar gemaakt. Daaruit blijkt wel, dat de meening van den raad van Indië niet ontbreekt, maar niet, dat die meening niet is onthouden. Wat de *enquête* aangaat, het reglement is sinds jaren aanhangig en zij is nooit gevraagd. Hij meent dat de honderde vlugschriften over het onderwerp verschenen, het gemis eener *enquête* in voldoende mate aanvullen, en dat de enquête daarom niet is aangevraagd. Wat de quaestie der beginselen betreft, hij acht het stelsel der Regering billijker en voorzigtiger, dan dat van den heer van Hoëvell. Eerst, meent hij, moeten de belangen van het moederland, daarna die van den Javaan op het oog gehouden worden. Hij betoogt zulks uit onzen finantiëelen toestand, en wij hebben er volkomen vrede mede, mits de Javaan niet tot slagtoffer gemaakt wordt. Hij is niet voor uitputting onze koloniën bevreesd. Zij is reeds voorlang voorspeld, en inmiddels vermeerderen de batige saldo's jaarlijks. Hij heeft eene andere vrees, dat onze koloniën door de klagten uit het moederland een ingebeelde zieke worde; eene vrees, die, dunkt ons, weinig grond heeft en geene vrees behoeft te baren; ofschoon wij daarom evenwel niet willen gezegd hebben dat voortdurende klagten niet kunnen schaden, als zij ongegrond zijn. Maar het is juist de vraag. Zijn de klagten gegrond, en wat is oorzaak dat men in de Oost zoovele redenen tot klagen vindt? De spreker ziet die redenen buiten het stelsel. Den hongersnood b. v. schrijft hij toe aan den natuurlijken toestand des bodems. Intusschen was daaraan evenwel niet gansch vreemd het kultuur-stelsel, dat zich meer op koffij enz. dan op rijst toelegt. Verder treedt de heer Rochussen in velerlei bijzonderheden om aan te toonen, hoe hij den toestand van de Oost anders dan de heer van Hoëvell ziet. Het derde deel van deze laatste redevoering zal hij bij de artikelen bespreken.

De heer van Goltstein bestrijdt breedvoerig de meening dat de Kamer niet behoorlijk in staat gesteld is, om een juist oordeel over 't reglement te vellen. Hij heeft bedenkingen tegen 't ontwerp, dat hij evenwel aanbevelingswaardig acht. De vorm geeft aanleiding tot verwarring bij gebrek van geleidelijke behandeling. Hij meent dat hier geen spraak kan zijn van vrijheid van drukpers en regt van vergadering, en acht het stelsel, dat Java is een wingewest, onhoudbaar.

De heer Mackay heeft vele bezwaren, onder anderen ook, dat de *souverein* tevens is *koopman* en *monopolist*. Dat moet op den langen weg doodelijk zijn. Is er op Java in het voorgedragen stelsel ontwikkeling mogelijk? De toelichtende stukken geven daaromtrent meer dan het reglement bezwaar. De spreker wil het behoud van stelsel, mits dit de kiem van leven bevat. Hij meent dat Java op de tegenwoordige wijze niet kan blijven bestaan. En het is waarlijk maar al te zeer te vreezen, omdat wij b. v. in Indië schier niets hebben, om ons bezit tegen over Engeland te handhaven. Wij staan daar met een handje vol Europeanen tegen over millioenen inboorlingen, die geen reden hebben om aan ons bijzonder gehecht te zijn, en al ligtelijk onze vijanden kunnen worden, als Engeland belang heeft om 't ons moeijelijk te maken.

Het woord is thans aan den minister van Koloniën, die van daag zijn ontwerp verdedigen zal.

De toestand van het Nederlandsch hervormde kerkgenootschap blijkt met den dag zorgelijker te worden en een beslissend keerpunt te naderen. Men noeme dit geene overdrevene voorstelling. 't Is toch niet op grond van onze eigene waarnemingen, dat wij heden dat kerkgenootschap door de grootste gevaren bedreigd heeten; de *Nederlander*, die dan toch wel het kerkgenootschap, waartoe hij behoort, niet zieker zal willen voorstellen dan het is, verklaart het zelf in de duidelijkste bewoordingen. Zelfs gaat hij nog verder. Want niet alleen verklaart hij dat kerkgenootschap der ontbinding nabij; maar daarenboven roept hij zijne partijgenooten ten strijde op tegen hen, die zijne geloofsbroeders geheeten worden, doch door welker toedoen het hervormde kerkgenootschap in atomen dreigt uiteen te spatten. Tot zulk eene hoogte is dus het gevaar dat nadert, gestegen, dat, welke ook de ijselijkheden zijn van een strijd van broeders tegen broeders, van een burgerkrijg, men, volgens den *Nederlander*, zich, ter redding van het bestaande, daartoe moet aangorden.

Wordt nu daartegen aangevoerd, dat de *Nederlander* zich ongetwijfeld aan erge overdrijving schuldig maakt, daar hij het bijna alleen is, die klaagt en jammert, terwijl verreweg de groote meerderheid der Protestanten volstrekt onkundig schijnen van het gevaar, waarin hun kerkgenootschap zou verkeeren, of dit ten minste gering achten om er niet geheel onverschillig zich voor te betoonen; dan mag van den anderen kant herinnerd worden, dat juist die ongevoeligheid en onverschilligheid voor de hoogste belangen, bij hen, die zich daaraan het meest behoorden te laten gelegen zijn, zorgwekkende teekenen zijn. Of kan men uit die teekenen niet opmaken, dat de meesten der hervormden, schoon zij nog dien naam dragen, geen hart meer hebben voor hun kerkgenootschap, en dat derhalve dat kerkgenootschap al meer en meer zijne *raison d'être* verliest?

Waardoor de doodelijke krankte van het hervormde kerkgenootschap laatstelijk aan het licht gekomen is, is bekend. Zij is gebleken ter gelegenheid van de beroeping van Dr. Meyboom naar Amsterdam en ter gelegenheid, dat gehandeld moet worden over een »nieuw formulier van onderteekening voor Candidaten tot de Heilige dienst." Over beide aangelegenheden moet uitspraak gedaan worden, door de hervormde Synode, die thans vergaderd is: »beide, zegt de *Ned rlander*, verdienen de aandacht der gansche Nederlandsche Hervormde Kerk ten hoogste, van onberekenbaar gevolg als zij zijn ter beantwoording der vraag: Wordt door de Synode van 1854 de leer der Hervormde Kerk gehandhaafd, of spreekt zij algeheele leervrijheid uit?"

Ziehier wat de *Ned rlander* o. a. aanvoert ter in-het-lichtstelling van het hooge gewigt van het aanhangige geschilpunt:

»De Synode van 1854 zal nu beslissen of een ieder vrij is in kerk en katechisatie, bij monde en geschrift, als leeraar in de Hervormde kerk, te leeren wat hij verkiest, zoo hij zich slechts op den Bijbel beroept; — dan of er toch eene hoofdzaak der leer is waaraan hij zich te houden heeft, en waarvan hij niet afwijken mag, ten zij hij afstand doe van zijne betrekking tot de Kerk.

»De Synode van 1854 zal beslissen of een leeraar die blijkens datzelfde werk (Leven van Jezus) duidelijk uitspreekt dat de Christus-voorstelling van Johannes en Paulus anders is dan die van Mattheus, Marcus en Lucas; die de verhalen van Engelen-verschijningen, van het wonder bij den doop, der verzoeking, en der verheerlijking van Jezus op den berg als mythen en fabelen wegredeneert, nog gedacht kan worden de leer der Hervormde Kerk omtrent den Bijbel, art. 3—7 Belijdenis des Geloofs, als waarheid te erkennen, — dan of zoodanige vrijzinnigheid verder gaat dan met behoud van eerlijkheid en goede trouw is te vereenigen.

»De Synode van 1854 zal beslissen of derhalve de onbepaaldste leervrijheid, ook in gevoelens omtrent de Heilige Schrift gewettigd is in de Nederlandsche Hervormde Kerk, — dan of er nog eenig kenmerk blijft bestaan waardoor de leeraar in deze Kerk onderscheiden wordt van anderen.

»De Synode van 1854 zal blijk geven of zij de Nederlandsche Hervormde Kerk beschouwt als de voortzetting dier Christelijke Kerk die, van de dagen der Apostelen af aan, haar geloof heeft beleden, positief, met afwering der ketterijen, in en rondom haar ontstaande (1), — dan of zij op de meest revolutionaire wijze den staf breekt over alle stellige belijdenis, en aan alle dwalingen vrijen toegang tot de gemeente verleent."

Aldus de *Nederlander*, aan wiens woorden wij niets behoeven toe te voegen dan dit: dat, zoo hij 't beklagen mag, dat alle godsdienstleer door de hervormden verloochend wordt, omdat de meerderheid van hen daar geen waarde meer aan hecht, hij, als bestrijder van het Gezag in zaken der godsdienst, aan zijn beginsel ontrouw is, met aan anderen eene godsdienstleer te willen opdringen en met hen te veroordeelen, wanneer zij, op hun standpunt te regt, beweeren, »dat de Hervormde Kerk geene leer heeft."

Ten slotte nog eene aanhaling uit den *Nederlander*, ter billijking van wat wij zoo straks zeiden, dat hij, uithoofde van het nijpende gevaar, het noodzakelijk acht eene nieuwe agitatie, krachtiger dan ooit, in den boezem van zijn kerkgenootschap te verwekken. De Synode moet, volgens hem, tot haren pligt gebragt worden door »*verklaringen*."

»Ieder kerkbestuur, ieder kerkeraad, ieder predikant, en niet minder alle vereenigingen of ook bijzondere personen die belang stellen in de handhaving der leer, zijn geroepen om zich zoo spoedig mogelijk te *verklaren*, en bij wijze van *adres* aan de Synode dringend te vragen, dat de leer der Hervormde Kerk, uitgedrukt in de formulieren van eenigheid, gehandhaafd worde."

Adressen derhalve, adressen aan de Synode, opdat »de formulieren van eenigheid" gehandhaafd worden, adressen derhalve, opdat de meerderheid der Protestanten, welke van die formulieren niet meer weten willen, in het ongelijk gesteld worden! Dat is de burgerkrijg! En wij weten niet, of het heilmiddel, door den *Nederlander* aangeraden, niet nog gevaarlijker is dan het kwaad-zelf. Dat is echter zijne zaak. Onze taak bepaalt zich tot het aanwijzen der verschijnselen, waardoor aangekondigd wordt een nieuwe strijd op het gebied van het Protestantismus.

(1) »De Nederlandsche Hervormde Kerk — *de voortzetting dier Christelijke Kerk die, van de dagen der Apostelen af aan, haar geloof heeft beleden!*" — dat mogt zij willen! Zij dagteekent immers slechts van gisteren, van 1618! Wie zou dat durven loochenen en zeggen dat hij prijs stelt op historische waarheid?

In een supplement van *the London Gazette* komt voor de navolgende kennisgeving van het Foreign-office, dd. 12 Julij 1854.

Bij deze wordt kennis gegeven, dat de lords-kommissarissen der admiraliteit door den vice-admiraal sir Charles Napier, K. C. B., bevelhebber van harer Majesteits scheepsmagt in de Oostzee, zijn verwittigd dat, op en van den 26 Junij jl., eene strikte en werkelijke blokkade door de vereenigde vloten van Hare Majesteit en van Zijne Keizerlijke Majesteit den Keizer der Franschen is daargesteld van de verschillende havens in de golf van Finland, zoo als hieronder omschreven, dat is te zeggen:

Al de havens in de golf van Finland ten oosten van Helsingfors en Sweaborg, op de Finsche kust, met inbegrip van Borgo, Lovisa, Pythis, Frederikshamm, Werolax-baai, Wiborg, Biörkö-Sund, en alle tusschen gelegene havens, reeden, ligplaatsen en inhammen, tot aan kaap Lubovki, op 60 graden 5 minuten noorderbreedte, 20 graden 56 minuten oosterlengte.

Van kaap Lubovki strekt de blokkadelijn over naar het kustlicht van Tolboukin; onmiddellijk bezijden Kronstadt, dan zuidwaarts tot voorbij de stad Borki in de provincie St.-Petersburg, op 59 gr. 57 m. noorderbreedte, 29 gr. 28 m. oosterlengte.

Dat eene volledige blokkade van Kronstad en St.-Petersburg is daargesteld door de vereenigde vloten, welke bezijden Kronstadt op 26 Junij zijn ten anker gekomen.

Westwaarts voortloopende, strekt de blokkadelijn zich uit van Borki naar het eiland Karavalda, van daar naar Dolgoi-Ness en van Dolgoi-Ness naar Kolpengia-punt, 'twelk insluit Koporia; van daar naar Korgoulo-punt, insluitende Louga-baai; vervolgens de Narva-rivier en de geheele kust van Esthodia en de nabijliggende eilanden tot aan het kustlicht van Ekholm, gelegen op 59 gr. 43 m. noorderbreedte, 25 gr. 48 m. oosterlengte.

En wordt hierbij verder kennis gegeven, dat al de maatregelen, door het volkenregt en de respektive traktaten tusschen Hare Majesteit en de verschillende neutrale mogten geoorloofd, zullen worden aangewend en uitgevoerd met opzigt tot alle schepen die mogten beproeven om de gezegde blokkade te schenden.

Onder den titel van *Sheepvaart onder zee* kondigden de heer L. van Tetterode uit Dordrecht, onlangs in de *N. R. C.* aan, dat het hem na langdurig onderzoek en beduidende opofferingen is mogen gelukken, een voorwerp te vervaardigen, waardoor de tot heden bestaan hebbende bezwaren geheel zijn opgeheven, aangezien voor genoegzamen voorraad van zuivere lucht kan worden gezorgd, om de voor de bewerking noodige personen gedurende eenige uren onder het water te kunnen doen leven en hunnen arbeid te laten verrigten. Dat het alzoo door hem uitgevonden schip, 't welk zoowel op als onder water, voor en tegen den stroom en in alle rigtingen van het kompas kan worden bestuurd, bruikbaar is tot het overbrengen, in tijden van oorlog, vooral bij het blokkeren van zeehavens, van depêches, orders of bevelen onder de vijandelijke schepen heen, terwijl door de dadelijke duiking onder water en de vervolging aldaar der reize, alle ontdekking, opsporing of oponthoud wordt voorgekomen; — tot het onmogelijk maken van blokkering van zeehavens, vermits terstond nadat de daartoe bestemde schepen hunne ankers hebben geworpen en stil liggen, aan dezelve zonder ontdekking, vuurwerken of andere zeker werkende middelen kunnen worden aangebragt, waardoor de totale vernieling dier schepen onvermijdelijk is, en zonder dat de bewerkers van het Onder-Zeeschip daarbij eenig letsel kunnen bekomen; tot het onderzoek van rotsen, klippen, gronden en bedingen der zee en rivieren; tot het onderzoek van alle Zeeplanten, voor den Landbouw en de Geneeskunde van zooveel gewigt; tot het bouwen van steenen beeren of hoofden in zee; tot het opsporen en weder bovenbrengen van gezonken en verloren voorwerpen van waarde; tot het zoeken van paarlen en andere in de zee voorhandene kostbaarheden, in één woord tot onderzoek en nasporing van al hetgeen de diepte der zee voor het oog verborgen houdt, en dienstbaar kan zijn of belangrijke voordeelen kan aanbrengen aan de aardrijks-, genees- en plantenkunde en voorts voor allen, die bij de zee of hare vaart belang hebben.

Hij verzekert zijn modelschip aan de prinsen Frederik en Hendrik te hebben laten bezigtigen, en daarmede proeven te hebben genomen, met het voor hem vleijend gevolg, van allen de meest voldoende goedkeuring te hebben mogen ontvangen. Hij biedt zijne uitvinding, welke hij hooger schat dan die te Parijs onlangs openbaar is gemaakt, te koop aan, en verzoekt dat gadingmakenden zich nog in deze maand bij hem gelieven te vervoegen.

(*N. Stoompost.*)

Wij lezen de *Haarlemsche Courant* niet, maar vinden in de *Amsterdamsche Courant*:

»De *Haarl. Ct.* terugkomende op de interpellatie van den heer Thorbecke, in de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van eergisteren, voegt er deze opmerking bij:

»»Uit de wijze, op welke de minister van buitenl. zaken den heer Thorbecke heeft beantwoord, is gebleken, dat het gerucht, als of Z. Exc. na den uitslag der verkiezingen, zich geneigd had betoond tot eene toenadering tot de partij, aan welker hoofd de genoemde spreker wordt gerekend te staan, en in dat opzigt te verschillen van de verdere bewindslieden, niet gegrond is geweest."»

In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van Dingsdag 18 Julij zijn de algemeene beraadslagingen over het wets-ontwerp tot vaststelling van het reglement op het beleid der regering in Nederlandsch Indie voortgezet. Daaraan hebben deelgenomen de heeren van Hoëvell, Sloet tot Oldhuis, Rochussen, van Goltstein en Mackay. Morgen zal de behandeling over het wets-ontwerp in het algemeen worden voortgezet, en alsdan de minister van Kolonien de eerste het woord voeren.

Z. M. heeft den Koning van Portugal en H. D. broeder, den hertog van Oporto, benoemd tot Grootkruis van de Orde van den Ned. Leeuw.

Blijkens eene mededeeling van 's Konings gezant te Stockholm, verwacht men dat weldra de onderzeesche verbinding der Deensche met de Zweedsche telegrafen, door de Sond, tot stand zal zijn gebragt. Tegen het einde van Julij of het begin van Augustus, zal vermoedelijk de Zweedsche lijn van Helsingborg over Gothenburg en Oerebro, naar Stockholm, in dienst kunnen worden gesteld.

Sedert een paar maanden is eene lijn in werking gekomen, welke Stockholm met Grisselhamn, tegenover het eiland Aland, verbindt.

Naar wij vernemen, zal aan den heer H. Zöllinger eene concessie worden verleend tot het planten van kokosboomen en het bereiden van kokosolie. Daartoe zullen hem 1800 bouws woeste grond, in de eene of andere rezidentie van Java in erfpacht voor 99 jaar worden afgestaan. De oud-gouverneur-generaal Rochussen en eenige andere kapitalisten verstrekken hem het noodige kapitaal. (*Tijdschrift van Ned. Indie.*)

Wij vernemen, dat een elfjarige knaap, onder beschuldiging van diefstal opgesloten in de cellulaire gevangenis te Amsterdam zich in zijne cel heeft opgehangen.

Wij vernemen dat dezer dagen door eenige voorname ingezetenen van Leeuwarden een adres aan Z. M. is opgezonden, ter ondersteuning van een adres onlangs ingediend, om eene voorloopige koncessie te erlangen tot de exploitatie van een spoorweg van Harlingen, door Friesland, Drenthe, Overijssel tot Rheine in Hannover.

(*IJsselb.*)

's GRAVENHAGE, 18 Julij. De minister van Finantien heeft, bij resolutie van 14 Julij jl., op eene deswege aan hem gerigte vraag, te kennen gegeven, dat de onderwijzers aan de bijzondere scholen der 1e klasse door bijzondere vereenigingen aangesteld en bezoldigd, geen aanspraak hebben op de vrijstelling, bij art. 3, letter *b*, der wet van 21 Mei 1819, bepaald, maar volgens n°. 104 van tabel XIV, in het patentregt behooren te worden aangeslagen.

— De gewone audientie van den minister van Marine zal den 21 dezer geen plaats hebben.

— Heden morgen heeft de generaal der artillerie Steenbergen, in het veld der Maliebaan, eene inspektie gehouden over de in de rezidentie liggende batterij rijdende artillerie. Deze heeft verschillende manœuvres uitgevoerd met die juistheid en vlugheid, welke de Nederl. artillerie zoo eigen zijn.

ROTTERDAM, 18 Julij. Ook in het Overmaasche neemt de ziekte onder de aardappelen toe, niet alleen het loof, moor ook de knol toont teekenen van bederf.

UTRECHT, 16 Julij. Onze militairen zijn ijverig in de weer, om zich gereed te maken en te organizeeren voor het betrekken der kampementen. Voor de kavallerie heeft men reeds op verscheidene plaatsen aanschrijvingen ontvangen, terwijl men alhier druk bezig is, om het kamp van Zeist in orde te brengen. Daartoe worden reeds sedert eenige dagen door de treinpaarden van de alhier in garnizoen liggende veldartillerie de goederen voor het kamp overgebragt. Het korps mineurs en sapeurs is gisteren morgen vroeg in zijn geheel naar het kamp vertrokken, slechts een 12tal manschappen alhier achterlatende. De geheele ligting van 1851, die zich met groot verlof bevindt, en een gedeelte van de ligting van [illegible], dat ge passeerde jaar slechts 4 maanden onder de wapens kwam, zijn tegen den 20 der volgende maand in de wapens ge-

roepen. In hunne plaats bekomen de miliciens en plaatsvervangers van 1852 groot verlof.

MEPPEL, 14 Julij. De opkoopingen van paarden duren nog steeds voort. Het aantal koppel-paarden, in korten tijd alhier doorgetrokken, is ongewoon groot. Men moet zich inderdaad verwonderen over het schoone ras dezer paarden; Friesland en Groningerland leveren de meesten op. Men zegt, dat deze opkooping geschiedt voor rekening van het Fransche Gouvernement, ten einde gebezigd te worden in den oorlog tegen Rusland, en dit is niet onwaarschijnlijk, in aanmerking genomen den hoogen prijs, die voor sommige paarden wordt besteed. Volgens verzekering van stal- en logementhouders alhier, bevinden er zich paarden onder, waarvoor was betaald *f* 5 à 600. *(N. D. C.)*

AMERONGEN, 16 Julij. De voorraad van tabak (Bestgoed 53ste gewas) die hier nog in handen van planters was, is in de afgeloopen week, op p. m. 10,000 Ned. ponden na, opgeruimd ad. *f* 12½ de 50 Ned. ponden, of iets daar boven: wegens hooger prijsvorderingen, zijn er overigens geen afdoeningen tot stand gekomen.

ROOSENDAAL, 17 Julij. Naar men verneemt, zou bij de spoorweg-direktie het voornemen bestaan, de rigting der lijn van af gene zijde van Zevenbergen eenigzins te wijzigen, zoodat in plaats van aan de Roode vaart, die op den Moerdijk zou komen. De voorname reden tot deze verandering schijnt gelegen te zijn in het minder gunstige van het vaarwater aan de Roode Vaart, alwaar zich belangrijke verzandingen voordoen. Den 20 dezer zal, gelijk gemeld is, de dienst op den spoorweg tot Etten voor het publiek geopend worden. *(N. R. C.)*

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 18 Julij. De tijding van het innemen van Bucharest door de Turken wordt niet bevestigd. Aller aandacht blijft echter gevestigd op de operatiën verordend door Omer-Pacha, en die, naar men vermoedt op een belangrijken veldslag tegen Rusland zullen uitloopen. De *Moniteur* behelst nog niets aangaande de jongste overwinningen der Turken en de nederlaag van vorst Gortschakoff. De toestand der Russen moet, dit is zeker, zeer kritiek zijn, ten gevolge van de onverwachte bewegingen der vijandelijke legers.

— Volgens de *Patrie* hebben de Russen, ten gevolge der geleden nederlagen, zich achter Bucharest terug getrokken, en die stad, zonder zich aan een beslissenden slag te wagen, overgelaten aan de geallieerde legers.

— De inscheping der hulptroepen wordt ijverig voortgezet. Dit korps zal 30 à 40, volgens anderen 50,000 man sterk worden. Volgens den *Siècle* zullen 6000 Engelschen bij de Fransche troepen gevoegd worden.

— Eene telegrafische depêche uit Weenen heeft hier een zeer onaangenamen indruk te weeg gebragt. Volgens deze namelijk, blijkt uit een artikel der *Oest. Corresp.*, dat Oostenrijk aan de Westersche mogendheden de Russische voorstellen zal mededeelen, en niet ongenegen is, om deze, in weerwil van hunne ongenoegzaamheid, als grondslag van nieuwe onderhandelingen te beschouwen. Men brengt dit in verband met eene uitdrukking, die de Koning van Pruissen dezer dagen zou gedaan hebben en daarop neêrkomende, dat men eerst de Pruissische monarchie uit de rij der Europesche staten moest strijken, voor men het waagt aan eene verbrokkeling der Russische monarchie te denken. Artikelen in Fransche en Engelsche dagbladen zouden tot die verklaring aanleiding gegeven hebben. Uit dezelfde bron, waaraan bovenstaand berigt is ontleend, verneemt men ook, dat de stemming te Weenen eenigermate veranderd is. Men wil daar namelijk, op den grondslag van het traktaat van 20 April, op nieuw eene uitnoodiging tot Rusland rigten, om de vorstendommen te ontruimen en de Russische voorstellen reeds nu aan de konferentie onderwerpen. Daaruit wordt hier opgemaakt, dat eene meerdere toenadering tusschen de beide Duitsche mogendheden plaats heeft, en daarmede natuurlijk eene meerdere verwijdering van de Westersche mogendheden.

— Berigten uit Madrid, dd. 13 Julij, behelzen het volgende:

In strijd met al hetgeen de regeringsbladen mededeelen, is de opstand verre van gedempt. De *Gaceta* zelf deelde gisteren mede, dat de brigadiers der kavallerie Ramon Osorio en Francisco Lozano zich aan de zijde der insurgenten hebben geschaard. Uit goede bron kan voorts gemeld worden, dat de insurgenten sedert den 30 Junij belangrijke versterkingen hebben ontvangen, o. a. 1200 man koninklijke troepen, die te Alcala vereenigd waren, eene compagnie van het regiment *Principe* en drie compagnien van het regiment Constitucion.

Het grootste bewijs dat de opstandelingen geen volk door desertie verliezen, vindt men in [illegible] dat de minister van oorlog, die de expeditie [illegible] kommandeert, voortdurend om versterkingen [illegible] niettegenstaande hij reeds nagenoeg 20,000 man onder zijne bevelen heeft. Zulk een leger behoeft men waarlijk niet te velde te brengen om een gering getal insurgenten uiteen te drijven.

Te Madrid zelf heeft zich een geheim kommité gevormd, dat voortdurend oproerige bulletins verspreidt.

Het gerucht loopt dat alles in gereedheid wordt gebragt voor de vlugt der koningin-moeder. Zeker is het, dat bedoeld geheim kommité het volk opruit om die vlugt te beletten.

Volgens een ander gerucht heeft er tusschen Valdenepas en Despenaperras eene ontmoeting plaats gehad tusschen koninklijke troepen onder generaal Blaser, en insurgenten onder generaal Dulce. Een gedeelte der koninklijke troepen liep echter tot de opstandelingen over, waarna generaal Blaser verpligt was op Valdepenas terug te trekken.

— De laatste tijdingen uit Spanje, gedagteekend van Perpignan houden in, dat den 15 dezer maand Barcelona in opstand tegen het Gouvernement is gekomen. Twee bataillons van het garnizoen hebben zich bij de opstandelingen gevoegd, onder de toejuichingen der bevolking. De militaire gouverneur heeft zich aan het hoofd der beweging gesteld en de kapitein generaal er zijne adhæsie aan gegeven.

De manifestatie heeft plaats gehad bij de kreeten van *Leve de Konstitutie! Weg met de ministers! Verbanning der koningin Christina!*

Den 16 zijn eenige fabrieken in de asch gelegd en moorden gepleegd; men heeft maatregelen tegen de boosdoeners genomen.

Den 17 is eene beweging als die te Barcelona, te St. Sebastiaan ontstaan; de militaire overheden en de voornaamste officiers zijn door de opstandelingen gevangen genomen.

De bovenstaande berigten zijn van zeer ernstigen aard. De hierboven vermelde depêche bewijst dat de opstand blijkbaar veld wint. Barcelona en St. Sebastiaan hebben den standaard des oproers opgeheven. Ziedaar gebeurtenissen welke niet alleen de verlegenheid waarin het Spaansche gouvernement verkeert vermeerderen, maar die ook de gesteldheid van gansch Europa in groote verwikkeling kunnen brengen, want men kan niet voorzien hoe en wanneer die wanordelijkheden zullen ophouden.

Men blijft niet staan houden als men wil, wanneer men eenmaal op den weg der burgerlijke beroeringen is. Mogen de verschillende partijen welke elkander in Spanje de oppermagt betwisten begrijpen, dat slechts een minnelijke schikking het land aan de rampzalige gevolgen van een eindeloozen strijd kan onttrekken. Spanje heeft reeds meer dan te veel van de treurige gevolgen eens burgeroorlogs geleden.

ENGELAND.

LONDEN, 18 Julij. Het gerucht van eene ophanden zijnde ministerieele krisis begint veld te winnen. Ten huize van Lord John Russel is een zamenkomst gehouden van ministerieele leden van het Huis der Gemeente. Het rezultaat der zamenkomst zal niets opleveren dat strekken kan om de positie van het gouvernement te verzekeren.

— Lord Jhon Russel heeft aan het Huis der Gemeente berigt, dat hij voornemens is in de volgende week, een krediet aan te vragen tot voortzetting van den oorlog.

— De *Morning Chronicle* deelt eene depêche mede uit Orsowa, volgens welke Mehemet-Pach den 8sten, na een gevecht van vijf uren met de Russen, Tschernawoda bezet heeft, terwijl Isli-Pacha de divisie van den generaal Popoff te Nikopolis op den 9den dezer verslagen heeft.

De *Morning Chronicle* deelt uit Berlijn dd. 17 Julij het berigt mede, dat de heer von Manteuffel met eene bijzondere zending naar Weenen vertrokken is.

— Uit Stockholm wordt gemeld dat de geestelijkheid en de adel het votum van wantrouwen in het ministerie, voorgesteld door de burgers en landlieden, hebben verworpen.

— Men verneemt uit Philadelphia, dd. 6 dezer, dat aldaar een verschrikkelijke brand was uitgebarsten. De schouwburg, het Chineesche museum en andere gebouwen zijn hierdoor eene prooi der vlammen geworden. De daardoor veroorzaakte schade wordt op meer dan 1 millioen dollars geschat.

— Te Rio-Janeiro was het gerucht verspreid, dat het Engelsche schip *President*, te Callao zich meester had gemaakt van twee Russische fregatten. Dit berigt is van allen grond ontbloot. Men zegt zelfs, dat de twee Russische schepen de haven verlaten hadden, voor dat de oorlogsverklaring aldaar bekend was geworden.

DUITSCHLAND.

WEENEN, 18 Julij. De stemming voor de nieuwe leening is algemeen gunstig.

De reserve, ter vervanging van de Landwehr, is onder de wapens geroepen.

KEULEN, 17 Julij. De eerste editie van N°. 161 der *Deutsche Volkshalle* is, wegens een daarin voorkomend korrespondentie-artikel uit Rome, in beslag genomen.

— De graaf von Leiningen, buitengewoon gezant van Baden te Rome, is den 13 te Karlsruhe teruggekeerd. Volgens een schrijven uit Rome, opgenomen in de *Kolon. Zeitung*, is zijne zending geslaagd en een konkordaat gesloten.

STADSNIEUWS.

BURGERLIJKE STAND.

AMSTERDAM, 19 Julij.

BEVALLEN (17 Julij): J. Keijser, geb. Canter, D. — S. T. Franke, geb. Bakker, Z. — (18 Julij): S. van Kuilte, geb. Dresden, D.

OVERLEDEN (15 Julij): A. Mendes da Costa, 4½ j. — (16 Julij): E. G. J. Reberge, 37 j.

PRIJS-COURANT DER EFFECTEN.

		18 JULIJ 4 u. gebl.	19 JULIJ 4 u.			gebl.
Nederl., Werkel. Schuld à	2½ pCt.	58⅝	58⅞	à	59	59
Dito Dito	3	70⅞	71			
Dito Dito	4	88½	88¾		88⅞	88⅞
Amortisatie	3½	88⅛				
Handel-Maatschappij	4½	119				
Haarlemmermeer	5					
O. I. Leening 1844	4	88⅛				
Aand. Arnh. Spoorweg	4½					
Dito Hollandsche dito						
Obligatiën	4½					
België, Certifikaten	2½					
Dito	4½					
Dito *Rothschild*	2½	48$\frac{5}{16}$	48¼			
Frankrijk, Certifikaten	3					
Rusl., bij *Hope en C°.*	5	99⅞	100			
Dito A°. 1828—1829	5	99⅜	99⅜			
Inschr. op 't Grootboek	6					
Dito Certifikaten	6					
Certifikaten te Hamburg	5					
Negot. 1831 en 1833	5					
Negot. 1840	4	78	78¼			
Dito *Stieglitz*	4					
Dito Nieuwe	4					
Nieuwe Engelsche	4½	83	83½			
Spanje, Nieuwe 3 pCt., thans	1	17⅞	17⅜		17⅞	17⅜
Nieuwe	3					
Binnenlandsche	3	33$\frac{11}{16}$	33½		33⅜	33¼
Cert. Coup. Sp. Com.		4	3$\frac{13}{16}$		3$\frac{15}{16}$	
Amortisable Schuld		3$\frac{11}{16}$				
Portugal, te Londen	3	35⅝	35½		35⅝	
Dito Uitgestelde						
Weener Bank	4					
Metalliek 1816—1852	5	62⅝	62½		62⅞	
Dito 1847	2½	31⅝	31$\frac{13}{16}$		31⅞	
Dito 1851 en 1852	2½	31⅝	31$\frac{15}{16}$		31⅞	
Dito 1854		71⅞	71⅞			
Dito 1849	5	72⅞	72¾		73	
Dito Letter B	5	72⅞	72¾		73	
Aand. *f* 500 bij *Rothsch.*						
Dito - 250 dito 1839						
Napels, Cert. bij *L. en B.*	5					
Polen, Obligatiën	4	66⅝				
Aandeelen 1835						
Dito met Loting fl. 500						
Sardinië, te Londen	5					
Denemarken, dito	5					
Peru, dito	4½		64			
Grieken, te Londen	5					
Philadelphia, bij *Hope en C°.*	5					
Dito te Londen	6					
Dito Bank						
Louisiana, te Londen	5					
Brazilië, te Londen 1824	5	96⅞				
Dito 1843	5					
Grenada, dito à £ 100	2¼					
Dito Uitgestelde						
Ecuador						
Mexiko, te Londen £ 100	3	23⅝	23⅞			
Dito Onbepaalde	3	23¾	23⅞			
Venezuela, te Londen	3¾					
Dito Uitgestelde	1					

Over het geheel was de markt beter gestemd, door het effektueeren van eenige kooporders in Holl., Oostenr. en Russische fondsen; Spaansche en Port. echter deelden niet in deze willige stemming, daar in deze de verkooporders zijn voortgezet.

Koers van het Geld: Beleening 3 pCt., Prolongatie 2½ pCt. Diskonto 3 pCt.

Wisselkoers.

Parijs	2/m.	*f* 55½	Livorno	2/m.	*f* 38½
»	zigt	» 56¼	Napels	»	» 83
Bordeaux	2/m.	» 55¼	Petersburg	»	» 1.76
»	½/m.	» 55⅜	Weenen	6/w.	» 26⅝
Madrid	3/m.	» 240	Augsburg	»	» 35¼
Cadix	»	» 240	Frankfort	»	» 99
Seville	»	» 237	Hamburg	2/m.	» 35¼
Bilbao	»	» 238	»	zigt	» 35⅜
Lissabon	»	» 40⅝	Londen	2/m.	» 11,60
Porto	»	» 40⅝	»	zigt	» 11,70
Genua	2/m.	» 45⅜	Rotterdam		» ¼

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

ANTWERPEN, 18 Julij. Belg. leen. 2½ pc. —, 1840, 1842 4½ pc. 89, 1848, —; Spanje 1—3 pc. 17¼; Binnenl. 3 pc. 33⅜; Romeinen 5 pc. —; Oostenrijk Metalliek 5 pc. 65½

PARIJS, 18 Julij. Fransche 3 pc. 70.45; 4½ pc. 97 50; Bank-Aktiën ——; 3 pc Spanje 32⅞; id. 1 pc. —; 4½ pc. Rusland —; Met. 5 pCt. 80½; Rom. Leening 1850 84.

LONDEN, 18 Julij. Consols 91⅝; 3 pc. Spanje buitenl. 36; 1 pc. dito 18; Comité-Bewijzen 3⅜; Passive 3⅝; 5 pc. Rusl. 97½; 4½ pc. dito 82½; 4 pc. Holl. 90½; 2½ pc. id. 60; 5 pc. Sardinië 85; Brazilië 99; 4½ pc. Peru 86½; Gren. uitg. 6⅛; id. werk. 16½; 3 pc. Mexiko 24⅜; 4 pc. Portugal 40; Ecuador —; Wissel op Amst. 11.46½; Parijs —.—; Petersb. —; Grieken (blaauw) —.

WEENEN, 18 Julij. Met. 5 pc. $84\frac{1}{4}$; id. $4\frac{1}{2}$ pc. $74\frac{1}{2}$; Bank-Aktien 125; Wissel op Londen 12.23, Amst. —; Parijs $148\frac{3}{4}$; Goud $32\frac{1}{2}$; Zilver $27\frac{3}{4}$; Nieuwe Leening —.

BERLIJN, 18 Julij. $4\frac{1}{2}$ pc. Pruissische Staatschuld $94\frac{3}{4}$, $4\frac{1}{2}$ pc. Rusland —; 5 pc. 94; Wissel op Londen 2/m. 6 Th. $14\frac{3}{4}$; Parijs $78\frac{1}{2}$; Amst. $139\frac{5}{8}$; Ween. $76\frac{1}{2}$; Petersburg —.

HAMBURG 18 Julij. Spanje 3 pc. $32\frac{1}{8}$; id 1 pc. $17\frac{5}{8}$; Rusl. 5 pc. $91\frac{3}{4}$; 3 pc. Mexikanen $16\frac{7}{8}$; Wissel op Amst. $13.3\frac{1}{2}$; Londen kort 35 95.

FRANKFORT, 18 Julij. Met. 5 pc. $65\frac{3}{4}$; 3 pc. Spanje binnenl. $33\frac{3}{4}$; id. 1 pc. $18\frac{1}{4}$; Wissel op Londen 3/m. —; Amsterdam —; Parijs —; Weenen —.

NIEUWSTIJDINGEN, BETREFFENDE INTRESTBETALINGEN, UITLOTINGEN, GELDLEENINGEN, ENZ.

De coupons der certifikaten van Fransche Bank-Aktiën, verschenen 1 Julij 1854, door het Bestuur der voormelde Bank uitgekeerd met Frs. 112, zijn betaalbaar met ƒ50 53 ten kantore van Kerkhoven en C°. te Amsterdam, op alle werkdagen van 10 tot 2 ure.

HANDELSBERIGTEN.

AMSTERDAM, 19 Julij.

GRAANMARKT.

Tarwe in een doen: 130 ℔ o. b. Poolsche ƒ460; 127, 129 ℔ dito ƒ440, 450; 126 ℔ n. dito ƒ385; 124, 125 ℔ dito ƒ370.

Rogge tot nagenoeg vorige prijzen met redelijken handel: 120 ℔ n. Pruissische ƒ270, 272; 116, 118, 119 ℔ dito ƒ255, ƒ261, 266; 122, 123 ℔ o. Odessa ƒ275, 282; 125 ℔ Deens. ƒ292; 126 ℔ Anelammer ƒ311; 119 ℔ n. Arch. ƒ278; 117 ℔ n. Petersb. ƒ267; 117 ℔ o. gedr. ƒ265.

Garst, Haver en Boekweit zonder handel.

Raapolie op 6 w. ƒ $39\frac{1}{2}$; Vliegend ƒ $38\frac{1}{2}$; 1° Sept. ek. ƒ38; Oct. ƒ38; Nov ƒ38; Dec. ƒ38. *Lijnolie* op 6/w. ƒ $39\frac{1}{2}$; Vliegend ƒ $38\frac{3}{4}$. *Hennepolie* op 6/w. ƒ $41\frac{1}{2}$; Vliegend ƒ $40\frac{1}{4}$.

ROTTERDAM, 18 Julij. Tarwe. 162 2 ℔ puike Bovenlandsche Ris ƒ470. — Rogge. 146/2 ℔ nieuwe Archangel ƒ290. — Lijnzaad. 111/12 ℔ Morchansky ƒ375; 107 8 ℔ Riga ƒ300.

SCHIEDAM, 18 Julij. Rogge. Verkocht: 145/2 ℔ Pernau ƒ293 kont., ƒ295 6/w. — Moutwijn ƒ18; Jenever ƒ22,50; Amst. Proef ƒ23,75, per Ned. vat zonder fust, zonder de belasting.

ANTWERPEN, 18 Julij. *Kaffij.* Hiervan zijn verkocht 500 balen Brazil, 500 balen Domingo en 500 balen Java. De markt blijft vast voornamelijk voor Brazil.

Ruwe Suiker. Van Havana zijn 564 kisten omgezet.

Tabak. Van Virginie verkocht 24 vaten.

Granen. Voor Tarwe blijft de markt zeer vast. Voor eene partij witte Amerikaansche is ƒ $18\frac{1}{2}$ betaald. — Rogge zonder verandering.

LONDEN, 17 Julij. *Suiker. Ruwe.* Vreemde soorten met weinig zaken tot volle prijzen. *Geraffineerd.* In Crushed met geringen omzet.

Koffij. Voor Native Ceylon worden volle prijzen gevorderd en weinig kooplust.

Thee. Voornamenlijk in de ordinaire soorten zeer flaauw gestemd.

Talk zonder zaken, wordt iets lager aangeboden. Petersburger 66 s. in loco.

Granen. Tarwe. In vreemde soorten tot 2 s. lager aangeboden. Garst onveranderd.

LIVERPOOL, 17 Julij. *Katoen* zonder prijsverandering; zijn hiervan omgezet 6000 balen.

BORDEAUX, 15 Julij. *Voorloop* 3/6 op 225 fr. gerezen.

SCHEEPSTIJDINGEN.

MAURITIUS, 30 Mei. Het schip Admiraal Jan Evertsen, kapitein C. P. Kuijper, van Padang naar Amsterdam, is den 15en dezer alhier lek binnengeloopen en heeft heden de lading gelost om te repareeren.

BINNENGEKOMEN:

TEXEL, 18 Julij. D. D. Ouwehand, Amstel, New-York.

UITGEZEILD:

TEXEL, 18 Julij. H. de Wijn, Julie Claire, Batavia. - F. J Hoffman, Margaretha Simonetha, id. - P. H. Willers, Diana, Montevideo.

HELVOET, 17 Julij. J Nenneboog, Zeester, Montevideo. - T. C. Kamminga, Catsandria, Boston.

CARGA-LIJSTEN.

AMSTERDAM.

BANJOEWANGIE, Stad Nijmegen, P. W. B. Mellink: 2460 b. Koffij, 1388 kann Suiker, 488 sch. Tin, 1960 b. Bindrottingen, N. H. M.

ROTTERDAM.

BANJOEWANGIE, Hendrika, P. Admiraal: 1150 balen Koffij, 3003 kann. Suiker, 961 sch. Tin, 2970 b. Bindrottingen, N. H. M.

GEPRAAIDE SCHEPEN.

Den 4en Julij, op 41° N. Br., 12° 55' W. L. Sara, kapt. E. E. A. Rosbergen, van Amsterdam naar Buenos Aijros. — Den 7en Julij, op ... kapt. W. J. Bakker, van Amsterdam naar ...

RIVIER-VAART.

AMSTERDAM, 19 Julij in lading naar:

Keulen	R. Wilson, Colln, N°. 3.
„	F. Noll, Josephine.
Ludwighaven, Manheim & Heilbron.	P. Hartman, Eleonora.
Mainz	W. Keller, Mainz N°. 1.
Duisburg	H. J. Kamp, Vlijt en Hoop.
Dusseld. & Neus	H. Polman, Niederrein N°. 4.
Weesel	J. Beijer, Jonge Wilhelmina.
Frankf. & Coblentz	J. J Itschert, Frankfort N°. 2.
Manheim	P. M. Itschert, Fortuna.

Rijnhoogte	ARNHEM	18 Julij	3 el	36 duim.	
	KEULEN	18 „	14 vt.	6 „	

BIBLIOGRAFIE.

RETRAITE ET MORT DE CHARLES-QUINT *au monastère de Yuste. Lettres inédites publiées d'après les originaux conservés dans les archives royales de Simancas; par* M. GACHARD, *Archiviste général du royaume. etc.* Bruxelles, Gand en Leipzig. C. Muquardt, 1854, 1e Dl. ƒ5.35.

Onze voormalige landgenooten beoefenen steeds met geestdrift en ernst de staats- en lettergeschiedenis hunner (ook onzer) Nederlanden. Is er bij vele der vlaamsche »letterkundigen" wel eens een overwigt van het eerste element (de geestdrift) over het andere — is inderdaad de onthalsde Graaf van Egmont, die ons als waarlijk *groot* charakter nog maar niet voor den geest kan treden en die voor ons schuldig blijft aan *felonie*, in België (ten gevolge van »dichterlijke en plastische kunstvoorstellingen", gelijk de *K.- en L.-bode* teregt opmerkt) »een halve God" geworden — men mag niet ontkennen, dat er veel goeds en degelijks gedaan wordt aan de andere zijde. In zonderheid de archivarius Gachard, gesteund door de *Commission royale d'histoire* zet zijne bronnenstudie en -uitgave, bijzonder over de geschiedenis der XVIe Eeuw, roemrijk voort. Eene nieuwe vrucht van zijne wetenschappelijke reis naar Spanje wordt ons in het hierboven aangekondigd belangrijk werk geleverd. Wij kunnen niet nalaten het allen geschiedvorschers onzer dagen aan te bevelen, hoewel de meeste hunner met ons betreurèn mogen, dat de »*commission*" (pag. LXXIV) op nieuw de toevoeging eener vertaling in het Fransch aan de spaansche texten onthouden heeft.

Karel V is meer dan ooit het voorwerp der beschouwing en der bewondering geworden van het hedendaagsch Europa. Vooral zijne voor velen geheimzinnige afzondering in het klooster van Yuste en zijne laatste levensdagen daar ter plaatse wekken de belangstelling. De heer Stirling schreef, voor een paar jaar, *The cloister-life of the emperor Charles the fifth.* Eene derde uitgave ziet daarvan reeds het licht. Onze begaafde landgenoot de »rijksarchivaris" (*sic*) Dr Bakhuizen van den Brink gaf in het Fransch uit: *La retraite de Charles Quint, Analyse d'un manuscrit espagnol contemporain, par un religieux de l'ordre de Saint-Jérome à Yuste*, door hem ook medegedeeld in de *Bulletins* van de *Commission* bovengenoemd. Ook Mignet, de schrijver van *Marie Stuart*, gaf dezer dagen een boek uit, getiteld *Charles V, son abdication, son séjour, et sa mort au monastère de Yuste.* En waarlijk, de groote Keizer verdient deze bewijzen van belangstelling, zoo om hem zelven, als om de eeuw, die hij vertegenwoordigt. Ook hij, ondanks zijne oneenigheden met den H. Stoel, was een geniaal verweerder van de groote beginselen, door de middeleeuwsche maatschappij uitgesproken, en door de Hervorming ondermijnd. Aan lasteraars heeft het hem dan ook niet ontbroken, lasteraars dien het naieve verhaal door Pontus de Heuiter (een ooggetuige) tot zwijgen had moeten brengen, waarin de grootmoedige schuldbekentenis en bede om vergiffenis wordt medegedeeld, die de Keizer in het plegtig oogenblik van den troonsafstand zich niet ontzag in den schoot der vergaderde Staten en Edelen uit te storten. Ziehier wat van hem gezegd wordt door Amédée Pichot (1), den man, wiens britsche sympathiën hem waarlijk niet ter gunste van Karel V konden stemmen, en die tot het getal der ernstige beoefenaars van 's Keizers leven behoort. »Charles Quint, une des grandes intelligences de la civilisation moderne, [était] en même temps le cœur le plus romanesque, le chevalier le plus respectueux pour les dames et le mari le plus fidèle, lui, le contemporain de François I avec ses maîtresses et de Henri VIII avec ses femmes." (Karel V een der groote geesten van de nieuwere beschaving, was te gelijk het dichterlijkst hart, de eerbiedigste ridder tegenover vrouwen, en de getrouwste egâ, hij, de tijdgenoot van François I met zijn maitressen en van Hendrik VIII met zijne vrouwen.)

Opmerkelijk is het voor ons, dat de groote Keizer in het Hiëronymietenklooster te Yuste zijn vaderland (hij was te Gent geboren) zoo weinig vergeten kon, dat velc zijner beambten en dienaren, ook daar in Spanje, Nederlanders waren. Op eene lijst van 50 personen, aan de dienst des vorstelijken kluizenaars verbonden, komen (bij Gachard, T. 1, p. L), vele fransche en waalsche, eenige spaansche, maar 18 stellig nederduitsche namen voor. Hiertoe behooren dokter, apothekers, kamerdienaars en koks. Als *barbier de la chambre* ('s Keizers baardscheerder) wordt genoemd »Guillaume Wijckersloot".

Belangrijk, voor de juiste beoordeeling der geschiedenis van 's Konings afstand en der handelingen van Philips II, is het, meer en meer uit de laatste verschenen werken blijkend feit, dat Karel V tot zijn dood toe een zeer levendigen en krachtigen invloed op de staatszaken is blijven oefenen. Hij is volstrekt de dusgenoemde femelaar niet meer, die zijn tijd sleet met mijmeren en uurwerkenknutselen, en die, in eene vlaag van dweeperij (gelijk men 't noemt) bij levenden lijve zijne uitvaart deed vieren. Of de Keizer, weinige dagen voor zijn dood, werkelijk eene lijkplegtigheid voor zich zelven, ter gemeenzaamwording met zijn naderende ontbinding, heeft doen voltrekken is nog onzeker; maar boven alle bedenking staat, dat hij volkomen meester bleef van zijn verstand. M.

(1) *Charles-Quint. Chronique de sa vie intérieure et de sa vie politique, de son abdication et de sa retraite dans le cloître de Yuste.* Paris, 1854.

VERBETERING.

In ons Nommer van den 18 Julij, onder de Advertentiën, staat: Vijf-en-Twintigjarige Echtvereeniging van »K. Hillo", lees: lees: K. Hille."

Advertentiën.

(47) Heden, verloste voorspoedig van eene welgeschapene *DOCHTER*, A. M. PUTMAN, geliefde Echtgenoote van G. BOTS.

NIEUWKOOP, 17 Julij 1854.

(48) Volgens bepaling in de **Geldleening** op de Kerk van *Onze Lieve Vrouw*, aan de Wijnhaven te Rotterdam, heeft ll. Donderdag den 13 Julij 1854, de **UITLOTING** van twee Aandeelen en wel van N°. **44** en **73** plaats gehad.

J. W. KOEDIJK, Past.

Fabriek van Muzijk-Instrumenten

VAN

MERKLIN en SCHUTZE.

Voorstad van Namen te BRUSSEL.

De magazijnen zijn steeds ruim voorzien van **ORCHESTRIUMS** van 1 à 2 **Handklavieren**, met of zonder van elkander staande **Pedalen**, en van **HARMONIUMS-MELODIUM** voor Huis- en Kerkgebruik, welke van de eenvoudigste tot in de kostbaarste soorten voorhanden zijn. Op *franco* aanvrage zullen door de fabriekanten omtrent het bedoelde instrument, de naauwkeurigste bijzonderheden worden medegedeeld. (7)

***De Pillen van Holloway**, zijn een voortreffelijk middel voor leverziekte en gebrek aan eetlust.*

De heer Rostock, droogist te Ashton-under-Lyne, verklaart dat een zijner vrienden eene bewonderenswaardige genezing heeft verkregen, door het gebruik der pillen van Holloway. Sedert verscheidene maanden leed hij aan hevige pijnen in de maag, borst en lever, welke hem geheel verhinderden, zijne beroepspligten te vervullen. Hij raadpleegde eenige der beste geneesheeren in de omstreken, doch bleef steeds in denzelfden toestand. Eindelijk gebruikte hij de pillen van Holloway, waarna hij spoedig verligting gevoelde, en vervolgens geheel herstelde.

Door het vermeerderd debiet zijn de prijzen als volgt: *Doosjes Pillen* à ƒ0.80, ƒ1.85, ƒ3.00, ƒ6.75, ƒ13.50, ƒ20,50.

Potjes Zalf à ƒ0.80, ƒ1 85, ƒ3.00, ƒ7.05, ƒ13 85, ƒ22.95.

Zijn op franco aanvragen à contant te bekomen bij B. ADAMA, Apotheker, Heerengracht hoek Utrechtschestraat, N°. 22 te *Amsterdam*, bij L J. GROOTENDORST, die met Mej. de Wed. A. P. MILIUS te *Utrecht* hertrouwd is, en bij J. STRAATMAN, hoofd-depothouder te *'s Bosch*, alsmede te *Londen*, Strand 244, *Holloway's Etablissement.* (3)

Bij C. L. VAN LANGENHUYSEN wordt met succes gedebiteerd:

DE HISTORIE

VAN

HEER RANULF VAN CREQUY.

Een nagelaten werk van Wijlen den Heer H. J. C. VAN LANGENHUYSEN, voorafgegaan van eene Levensschets van den Auteur, door J. A. ALBERDINGK THIJM, versierd met eene wapenplaat, vier illustratiën van DUJARDIN en het Portret van den Schrijver in staal, door HAMBURGER. Prijs ƒ1.80

Te Amsterdam bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Boekdrukker-Uitgever.